

Zondag 13 september 2020

Lezingen:

Jeremia 17: 5-10

Lucas 17: 11-19

Preek:

Het hield hem 's nachts wakker. De pijn.

Niet alleen de pijn van zijn lichaam.

Nee, deze pijn ging dieper. Raakte zijn hart.

Hij miste zijn vrienden, zijn familie.

Hij miste de armen van zijn vrouw om hem heen. Het knuffelen met zijn kinderen.

Vroeger kwamen ze hem rennend tegemoet en hij sloot ze in zijn armen.

Al jaren leefde hij nu aan de rand van het dorp, buiten de gemeenschap.

Alleen omgeven door mensen die net als hij leden aan huidvraat.

Die akelige ziekte bezorgde hem niets dan ellende.

Hij voelde de pijn in zijn hart... Hoop op verandering had hij niet.

Genezing was immers niet mogelijk.

Toen zag hij dat Jezus, op weg naar Jeruzalem, zijn dorp binnen wilde gaan.

Jezus is op weg naar Jeruzalem. Dit zinnetje komen we in het evangelie van Lucas telkens weer tegen. Het is hoe Lucas de mensen eraan herinnert dat Jezus niet zomaar wat rondtrekt, maar dat er een reisdoel is: Jeruzalem. Het is een theologische reminder: Weet je het nog? Jezus is onderweg naar Jeruzalem, onderweg naar verraad, naar lijden en dood. In Jeruzalem wacht Hem het kruis.

Gaandeweg het evangelie stijgt het aantal verwijzingen naar dit reisdoel.

Gaandeweg voel je de spanning toenemen. Ook in de ontmoetingen en gesprekken die Jezus onderweg met verschillende mensen heeft.

Want, wie gaan er met Hem mee? Wie willen Hem volgen? Jezus legt uit wat er nodig is om een leerling van Hem te zijn.

Hij richt zich tot de Farizeeën die hem aanspreken, Hij richt zich tot de grote groepen mensen die op Hem af komen. En in het verhaal dat voorafgaat aan ons verhaal van vanochtend richt Hij zich heel specifiek tot het kleine groepje leerlingen waar hij intensief mee omgaat, dat met Hem meetrekt.

Hij waarschuwt hen goed op te letten of ze geen mensen ten val brengen.

Hij vertelt hen over berispen, berouw en vergeving.

De leerlingen horen het aan en ze denken: dat kunnen we nooit!

En ze vragen: Heer, geef ons meer geloof! Maar Jezus reactie is dat het niet gaat om de grootte van je geloof. Zelfs een geloof klein als een mosterdzaadje is tot grote dingen in staat. En dat dit zo is wordt prachtig geïllustreerd door het gebeuren wat erop volgt. Het verhaal van die Samaritaanse man met huidvraat. Die laat zien wat geloven nu precies is.

Wat gebeurt er? Jezus trekt door het grensgebied van Samaria en Galilea. Als hij daar een dorp binnen wil gaan komen hem tien mensen tegemoet met de ziekte huidvraat. Maar in plaats van dat ze roepen "onrein, onrein" - om Jezus te waarschuwen niet dichterbij te komen vanwege besmettingsgevaar - roepen ze: Jezus, meester, heb medelijden met ons. Eleison, staat er in het Grieks. Ontferm u over ons.

Ze zien Jezus en roepen het uit.

Al hun pijn, hun machteloosheid en het verdriet komen samen in deze woorden: ontferm u over ons!

Dit vertelt ons. Het evangelie is er voor hen die het uitroepen. De Bijbel laat tal van voorbeelden zien van mensen die het uitschreeuwen, van angst en van verdriet.

Mensen die het water aan de lippen staat, die de wanhoop nabij zijn.

Die niet meer weten wat ze moeten doen.

Ik denk dat deze maar al te menselijke gevoelens van alle tijden en alle plaatsen zijn: de mensen van toen die het uitschreeuwden, zijn hetzelfde als de mensen van nu.

Het zijn de vluchtelingen op Lesbos uit kamp Moria die niet meer weten waar ze naar toe moeten.

Het zijn de jonge mensen met grote zorgen om de toekomst en de leefbaarheid van de aarde.

Het zijn de ouderen en kwetsbaren die in deze corona tijd nauwelijks meer iemand durven zien.

Het is de uitroep van wie er ziek is en zich afvraagt waarom de moderne medische wetenschap geen genezing kan brengen.

Het is de uitroep van degene van wie het huwelijk in de gevarenzone terecht is gekomen en de ander onbereikbaar aan het worden is.

Dat gevoel dat je niet weet wat je moet doen.

Het gevoel dat je het niet meer goed kunt krijgen, dat woorden je tekort schieten, dat je kennis onvoldoende is.

'Ons weten is stukwerk' zegt de apostel Paulus. Onvolmaakt.

En dat merk je op het moment dat je niets kunt doen om een situatie te veranderen. Het is het gevoel dat we allemaal wel kennen: het gevoel van machteloosheid.

We zien het ook bij de tien mannen in ons verhaal.

Ze zijn uitgestoten omdat ze ziek werden. Een kans op genezing is er niet. Kunnen zij nog uit hun situatie van afzondering, van leven buiten de gemeenschap, vandaan komen?

Want wij mensen kunnen veel, maar er zijn grenzen.

De uitdagingen en moeilijkheden die op ons pad komen kunnen we lang niet altijd het hoofd bieden. Problemen als een eerlijk voedselverdeling of het opruimen van de plastic soup zijn immens. En hetzelfde geldt voor persoonlijke moeilijkheden op bijvoorbeeld het gebied van gezondheid en relaties, kinderen, werk.

We kunnen niet alles, terwijl de samenleving ons dicteert vooral te vertrouwen op jezelf, te investeren in jezelf, alles uit jezelf te halen zodat jij het leven zult leven wat jij wilt leven. Geloof in jezelf! We horen het overal om ons heen.

Toch denk ik dat dit voor veel mensen eerder een last dan een zegen is. Want geloven in jezelf betekent immers geloven dat jij het ook moet doen. En daarmee ben je zelf ook verantwoordelijk en faal je, als je niet gelukkig bent. Ik weet niet hoe u dat ervaart, maar dit is nogal een last om mee te leven.

In het evangelie klinkt een heel ander geluid. Daar vind je de uitnodiging deze last naast je neer te leggen. Jezelf daarvan te bevrijden door te beseffen dat het leven niet zo maakbaar is als sommigen ons wel willen doen geloven. Door te erkennen dat je niet alles zelf in de hand hebt. Wij zijn kwetsbaar. Wij zijn afhankelijk. Afhankelijk van God die ons al zag toen wij nog verborgen waren in de schoot van onze moeders. God die het werk van zijn handen nooit los zal laten. God die wij hebben leren kennen in Jezus.

Er zijn momenten in onze levens waarin je net zoals die tien melaatsen uit het evangelie weet: dit heb ik zelf niet in de hand. En dan nadert Jezus het dorp.

We hoorden hoe ze hem aanriepen en wat Jezus hen opdroeg.

Laat je zien aan de priesters.

Raar, want dat deed je pas nadat je al was genezen.

De priester moest de genezing bevestigen en je zo weer toegang tot de gemeenschap te geven. Ze moeten dus, zonder dat Jezus zegt dat ze genezen zijn in vertrouwen op weg gaan.

En toch is dit wat ze doen. Ze vertrouwen dat Jezus genezende kracht heeft. Ze gaan en ze worden onderweg genezen. Negen lopen er door naar de tempel om hun leven weer op te pakken. Zij hoeven blijkbaar niets meer met Jezus. Zij kunnen hun gewone leven weer oppakken. Weer deel zijn van de gemeenschap. Maar bij één, bij de Samaritaan is er meer gebeurd dan dat hij van zijn ziekte af is en weer terug kan naar zijn gemeenschap. Hij is ook geraakt door de persoon van Jezus. Hij heeft gezien dat Jezus dit niet op eigen kracht deed, maar als instrument van God. Hij heeft Gods verborgen nabijheid in Hem gevoeld. Ervaren dat God niet iets is, maar een bemoedigende aanwezigheid aan wie je je kunt toevertrouwen. Dit heeft zijn leven voorgoed veranderd, of zoals Jezus op hem reageert: Uw vertrouwen heeft u gered.

Geloof, dat is immers vertrouwen dat God er voor je is. En van daaruit leven. Iedere dag weer. Langs welke wegen, licht of donker, het pad ook mag gaan. Sta op en ga, zegt Jezus. Pasen is in deze woorden reeds aanwezig. Dat mag ons bemoedigen.

